

8 december 2015

IMPLEMENTATIE EUROPESE RICHTLIJN HYPOTHEKEN

ALGEMEEN

Op 4 februari 2014 is de richtlijn inzake kredietovereenkomsten voor consumenten met betrekking tot voor bewoning bestemde onroerende goederen (richtlijn Hypotheken) tot stand gekomen. Deze richtlijn moet uiterlijk op 21 maart 2016 geïmplementeerd zijn in Nederlandse wetgeving.

De aanpassing van de nationale wetgeving moet de onderlinge concurrentie op de interne markt vergroten en consumenten in staat stellen kredietaanbiedingen van aanbidders uit verschillende lidstaten met elkaar te vergelijken.

WIJZE VAN IMPLEMENTATIE

Implementatie van de richtlijn vindt plaats door aanpassing van de Wft (publiekrechtelijke bepalingen) en de op die wet gebaseerde lagere regelgeving alsmede door de introductie van een nieuwe titel in boek 7 van het BW (privaatrechtelijke bepalingen) en door aanpassing van de Wet handhaving consumentenbescherming (Whc).

Aangezien in Nederland met betrekking tot het aanbieden van hypothecair krediet al verschillende publiekrechtelijke normen zijn gesteld, betekent voor een groot deel van de richtlijn dat bestaande regelgeving moet worden aangepast of is die bestaande regelgeving op dit moment al voldoende. Onderstaand enkele onderwerpen die beperkte aanpassing behoeven.

PUBLIEKRECHT (WFT)

- Vergunning**

Voor bemiddelaars introduceert de richtlijn een Europees paspoort op grond waarvan kan worden bemiddeld in andere lidstaten met een vergunning in de lidstaat van herkomst.

- Vakbekwaamheid (artikel 4:9 Wft)**

De Richtlijn eist dat lidstaten maatregelen bevorderen met betrekking tot financiële educatie en verantwoord lenen. De in de Richtlijn opgenomen minimale kennis- en bekwaamheidsvereisten komen vrijwel helemaal overeen met de reeds van geldende eisen met betrekking tot de vakbekwaamheid bij het aanbieden van of bemiddelen in hypothecair krediet.

Beperkte aanpassingen zijn nodig:

- met betrekking tot de reikwijdte qua personen wordt een beperkte uitbreiding voorgesteld waardoor ook direct leidinggevenden van personen met klantcontact moeten voldoen aan de vakbekwaamheidseisen uit de richtlijn;
  - in de bestaande eind- en toelstermen zal een beperkte aanvulling vereist zijn, hierbij wordt bijvoorbeeld gedacht aan de eis met betrekking tot adequate kennis van de organisatie en de werking van kadastrale registers.
- Het Europees gestandaardiseerd informatieformulier (ESIS)**

Het ESIS vervangt de huidige precontractuele informatie bij hypothecair krediet en zal worden opgenomen als bijlage in het BGFO. Het ESIS moet worden verstrekt aan de klant onverwijld nadat de klant de vereiste informatie heeft verstrekt of ruimschoots voordat de consument gebonden is. Het uitgangspunt in Nederland voor het moment van verstrekken van het ESIS is het moment waarop de klant het aanbod ontvangt.

Doel is om consumenten, door het op uniforme wijze verstrekken van alle relevante informatie, in staat te stellen kredietproducten van verschillende, ook in andere lidstaten gevestigde aanbieders, onderling te vergelijken en af te wegen om zo met kennis van zaken een keuze uit de verschillende aanbiedingen te kunnen maken.

- Taxatie**

Lidstaten moeten ervoor zorgen dat betrouwbare normen voor taxatie worden gehanteerd. In Nederland wordt gekozen voor normen neergelegd in zelfregulering. In dat kader wordt gewerkt aan een centraal register voor taxateurs van onroerend goed en beroeps- en gedragsregels en een centraal tuchtcollege voor taxateurs.

- Register AFM (artikel 1:107 Wft)**

De richtlijn bepaalt dat in het register bij kredietbemiddelaars ten minste moet worden vermeld welke personen het beleid binnen het bedrijf bepalen. Ter implementatie van deze bepaling wordt in de Wft opgenomen dat de namen van de beleidsbepalers van bemiddelaars in hypothecair krediet moeten worden opgenomen in het register van de AFM. Ook wordt in het register opgenomen in welke lidstaten de bemiddelaar bevoegd is mediatieactiviteiten te verrichten.

PRIVAATRECHT

Ook voor het privaatrecht geldt dat een groot deel van de richtlijnbeepalingen op zichzelf niet nieuw is, maar dat voor de hypothecaire kredietovereenkomst hiervoor wel nieuwe bepalingen moeten worden opgenomen in de nieuwe titel 7:2B BW.

- Precontractuele verplichtingen**

De richtlijn bevat precontractuele informatieverplichtingen voor kredietgevers en kredietbemiddelaars en een verplichte vermelding van het JKP en van wijzigingen in de debetrentevoet.

Precontractuele informatieverplichtingen voor kredietgevers (artikel 7:122 BW)

Indien bij de totstandkoming van de kredietovereenkomst een kredietbemiddelaar is betrokken, kan deze verplichting ook op hem rusten.

De kredietgever moet de consument voor het sluiten van de kredietovereenkomst gepersonaliseerde, dus op de persoon van de consument toegesneden, informatie verstrekken. De consument wordt zo in staat gesteld de op de markt beschikbare kredietproducten onderling te vergelijken, de gevolgen ervan te beoordelen, indien niet anderszins in de winsten, om vervolgens met kennis van zaken een beslissing te nemen. Deze gepersonaliseerde informatie moet overduidelijk worden verstrekt, nadat de consument ten behoeve van de kredietwaardigheidsbeoordeling de nodige informatie heeft verschaft over zijn behoeften, financiële situatie en voorkeuren. De informatie moet daarnaast worden verstrekt ruimschoots voordat de consument aan een kredietovereenkomst of een aanbod daartoe gebonden is.

Deze gepersonaliseerde, precontractuele informatie moet schriftelijk of via een andere duurzame drager worden verstrekt via het gestandaardiseerde Europese Informatieblad (ESIS). De Europese richtlijn staat niet toe dat er wijzigingen in het ESIS-model worden aangebracht, waardoor elke vorm van aanvullende informatie in een afzonderlijk document moet worden verstrekt en aan het ESIS kan worden gehecht. Het betekent ook dat het standaardmodel niet in de hypotheekofferte zelf kan worden verwerkt, maar als apart document aan de consument moet worden verstrekt.

- Precontractuele informatieverplichting voor kredietbemiddelaars (artikel 7:123 BW)**

In artikel 7:123 BW wordt vastgelegd, dat indien de kredietovereenkomst wordt gesloten door tussenkomst van een kredietbemiddelaar, deze ruimschoots voordat hij kredietbemiddelingsactiviteiten uitoefent, aan de consument op papier of op een andere duurzame drager de volgende zaken vermeldt:

- de identiteit en het geografische adres van de kredietbemiddelaar;
- het register waarin de kredietbemiddelaar is ingeschreven en indien mogelijk, het registratienummer en de wijze waarop deze registratie geverifieerd kan worden;
- of de kredietbemiddelaar verbonden is of uitsluitend met een of meer kredietgevers werkt, met vermelding van de naam van de kredietgever of kredietgevers voor wie de kredietbemiddelaar optreedt;
- of de kredietbemiddelaar adviesdiensten aanbiedt;
- de vergoeding die de consument in voorkomend geval aan de kredietbemiddelaar voor zijn diensten verschuldigd is of, indien dat niet mogelijk is, de wijze om de vergoeding te berekenen;
- informatie over de interne- en buitengerechtigde klachten- en beroepsprocedures.

Verder is de kredietbemiddelaar verplicht de vergoeding die de consument voor zijn dienstverlening aan hem dient te betalen, te delen aan de kredietgever. De kredietgever zal dit bedrag vervolgens meenemen in de berekening van het jaarlijks kostenpercentage.

De meeste informatie moet op dit moment al op grond van de Wft worden opgenomen in de dienstverleningsdocument. Nieuw is wel dat de informatieverplichting nu ook wordt opgenomen in het burgerlijk wetboek, dus privaatrechtelijk vastgelegd, waardoor consumenten er rechtstreeks een beroep op kunnen doen. Wettelijk wordt ook de sanctie opgenomen, dat indien de kredietbemiddelaar niet aan bovenstaande informatieverplichtingen voldoet, de consument geen vergoeding voor zijn dienstverlening is verschuldigd.

- Jaarlijks kostenpercentage (JKP) (artikel 7: 124 BW)**

De richtlijn bevat een jaarlijks kostenpercentage (JKP) voor hypothecair krediet. Dit JKP moet worden opgenomen in de informatieverstrekking richting de consument. Het JKP maakt aanbiedingen van hypothecair krediet onderling vergelijkbaar, aangezien in alle lidstaten bij alle aanbiedingen van hypothecair krediet dezelfde berekeningswijze gevolgd moet worden.

Onder het JKP worden de totale kosten van het krediet voor de consument verstaan, uitgedrukt in een percentage op jaarbasis van het totale kredietbedrag. Dit is gelijk aan de contactante waarde op jaarbasis van alle tussen de kredietgever en de consument overeengekomen of overeen te komen verbintenissen, zoals kredietopnemingen, aflossingen en kosten. Het JKP wordt berekend volgens een wiskundige formule, die wordt vastgelegd in het Bgf.

- Wijzigingen in de debetrentevoet (artikel 7:128 BW)**

De kredietgever is verplicht de consument in kennis te stellen van elke wijziging van de rente die de consument moet betalen, met de reden en op voldoende transparante wijze met de consument zowel in de precontractuele fase als tijdens de looptijd van de kredietovereenkomst worden ingelicht over (wijzigingen in) de debetrentevoet. Hoofdregeel is daarbij dat de kredietgever de consument steeds in kennis stelt van wijzigingen in de debetrentevoet voordat deze ingaan.

- Kredietwaardigheidsbeoordeling van de consument (7:125 BW)**

Voorafgaand aan het sluiten van een hypothecair krediet moet de kredietwaardigheid van de consument worden getoetst. De in Nederland bestaande normen daarvoor en het gebruik van een gegevensbank blijven gehandhaafd.

De kredietgever kan de kredietovereenkomst niet in het nadeel van de consument wijzigen of opzeggen indien de beoordeling van de kredietwaardigheid onjuist is uitgevoerd. De kredietgever is zelf verantwoordelijk voor de kredietwaardigheidsbeoordeling van de consument en een onjuiste uitvoering ligt dus in zijn risicosfeer. Indien de consument de te verstrekken informatie echter heeft achtergehouden of deze onjuist heeft weergegeven, waardoor de kredietwaardigheid van de consument niet juist of volledig is beoordeeld, heeft de kredietgever het recht de kredietovereenkomst in overeenstemming met de juiste of aanvullende informatie te wijzigen. De kredietgever kan de krediet overeenkomst in dat geval ook opzeggen indien het op basis van de nieuwe informatie niet verantwoord is om de consument het krediet te verstrekken. Op de kredietgever rust dan wel een zware bewijslast. Hij moet niet alleen aannemelijk maken dat de consument de desbetreffende informatie heeft achtergehouden of onjuist heeft weergegeven, maar hij zal ook moeten aantonen dat de consument dit bewust heeft gedaan.

De kredietgever heeft de mogelijkheid om de overeenkomst te beëindigen als blijkt dat de consument voor het sluiten van de kredietovereenkomst niet alle benodigde informatie aan de kredietgever heeft verstrekt. Ook daarvoor zal de kredietgever moeten bewijzen dat de consument informatie bewust heeft achtergehouden of deze bewust onjuist heeft weergegeven. De kredietgever kan van deze bepaling gebruik maken nadat de kredietwaardigheidsbeoordeling heeft plaatsgemaakt en het krediet aan de consument is toegekend.

- Koppelverkoop en gebundelde verkoop (artikel 7:121 BW)**

De kredietgever heeft het recht tot gebundelde verkoop. Koppelverkoop is niet toegestaan. Van koppelverkoop is sprake wanneer een consument bij het aangaan van de kredietovereenkomst verplicht is ook een ander financieel product of dienst bij de kredietgever af te nemen.

Bij gebundelde verkoop kan de consument de kredietovereenkomst wel afzonderlijk aangaan, maar dan gelden niet noodzakelijkerwijs dezelfde voorwaarden als wanneer de consument de kredietovereenkomst in combinatie met andere nevenproducten of –diensten afsluit, zoals bijvoorbeeld kortingen.

Onder het verbod van koppelverkoop vallen niet de producten waarvoor de consument geen kosten hoeft te maken, maar die de consument moet op voldoende transparante wijze met de consument zowel in de kredietovereenkomst, zoals een gratis betaalrekening.

Ook is er een uitzondering voor financiële producten en diensten die niet los van de kredietovereenkomst kunnen worden aangeboden, omdat zij een wezenlijk onderdeel van het krediet vormen of omdat het gerechtvaardigd kan zijn dat kredietgevers een kredietovereenkomst aanbieden of verkopen in een pakket samen met een betaalrekening, een spaarrekening, een beleggingsproduct of een pensioenproduct. Een beleggingsproduct of een particulier pensioenproduct kan dienen als aanvullende zekerheid ter waarborging van de lening.

Het kan voor kredietgevers bovendien gerechtvaardigd zijn om van de consument te verlangen dat zij over een verzekeringspolis beschikken om de terugbetaling van het krediet te garanderen of de waarde van de zekerheid te verzekeren. In de huidige Nederlandse praktijk moet hieronder ook een door een verzekeraar aangeboden kapitaal- of spaarverzekering worden begrepen. De consument moet hierbij wel de mogelijkheid hebben zijn eigen verzekeraar te kiezen. Daarbij geldt als voorwaarde dat de door deze verzekeringsspolis geboden waarborg gelijkwaardig is aan de verzekeringspolis die de kredietgever heeft voorgesteld of aangeboden.

- Wettelijke bedenkt termijn (artikel 7:122 lid 5)**

Op basis van de richtlijn wordt een bedenkttermijn van veertien dagen voorafgaand aan het sluiten van de kredietovereenkomst ingesteld. De keuze voor een termijn van veertien dagen sluit aan bij andere wettelijke bedenkttermijnen. De consument heeft voor een lening voor consumptief krediet of een aankoop via internet al een termijn van twee weken om van de lening of de koop af te komen en is daardoor gewend aan deze termijn. Tevens ontstaat er zo uniformiteit en voorspelbaarheid in wettelijke bedenkttermijnen.

Gedurende de bedenkttermijn:

- is het aanbod voor de kredietgever bindend;
- kan de consument op enig moment tijdens de bedenktijd het aanbod aanvaarden.

De bedenkttermijn voorafgaand aan het sluiten van een kredietovereenkomst brengt mee dat de kredietovereenkomst niet tot stand komt dan nadat aan enkele geldigheidsvereisten is voldaan. De kredietgever – of de kredietbemiddelaar wanneer deze in de precontractuele fase betrokken is – moet bij het doen van een bindend aanbod aan de consument een exemplaar verstrekken van de kredietovereenkomst zoals die zal komen te liden, tezamen met het ESIS. In de praktijk kan het exemplaar van de voorgenomen kredietovereenkomst als het bindende aanbod worden beschouwd, zodat de consument maar één document ter ondertekening hoeft te worden verstrekt.

Het exemplaar van de voorgenomen kredietovereenkomst dient verder evenals het bindend aanbod en het ESIS op papier of op een andere duurzame drager aan de consument te worden verstrekt. Aan de consument moet vervolgens worden meegedeeld dat het aanbod gedurende veertien dagen voor de kredietgever bindend blijft. De kredietgever kan het aanbod gedurende de bedenkttermijn niet meer intrekken of wijzigen. De consument die niet op het aanbod van de kredietgever ingaat, hoeft daarvoor geen redenen op te geven. De kredietovereenkomst komt tot stand op het moment waarop de consument het aanbod van de kredietgever heeft aanvaard. Wanneer de consument het aanbod voor het verspreiden van de bedenktijd aanvaardt, eindigt de bedenkttermijn en komt de kredietovereenkomst tot stand.

Van het bindend aanbod kan alleen worden afgeweken in het geval de debetrentevoet of andere kosten worden bepaald aan de hand van de verkoop van onderliggende schuldbewijzen of andere lange termijn financieringsinstrumenten die in waarde zijn gedaald. Hierdoor kan rekening worden gehouden met een zogenoemde dal- of dagrente en de consument kan profiteren van een rentelasting tijdens de bedenkttermijn. Dit brengt mee dat als de rente gedurende de bedenkttermijn lager uitvalt, van de debetrentevoet of andere kosten in het bindend aanbod ten gunste van de consument kan worden afgeweken. Afwijkingen die ten nadele van de consument uitpakken zijn niet mogelijk.

- Vervroegde aflossing (artikel 7:127 BW)**

De consument heeft het recht zich voor het verstrijken van de kredietovereenkomst geheel of gedeeltelijk vervroegd af te lossen. In dat geval heeft de consument recht op vermindering van de totale kredietkosten, gelijk aan de rente en de kosten voor de resterende duur van de overeenkomst.

De richtlijn staat toe dat aan de uitoefening van het recht op vervroegd aflossen voorwaarden zijn. Ten gunste van de kredietgever worden verboden. Nederland aan deze mogelijkheid gebruik. Daarbij wordt aangesloten bij de in de Gedragscode hypothecaire financieringen (GHF) reeds bestaande voorwaarden. Voor hypothecaire kredietovereenkomsten wordt derhalve een met de GHF overeenkomende regeling nu ook wettelijk vastgelegd. De kredietgever kan daarom bepalen dat de vervroegde aflossing alleen kan plaatsvinden op bepaalde dagen (bijvoorbeeld op de normale aflossings- of rentebetalingdag), met inachtneming van een bepaalde termijn (bijvoorbeeld een maand na het aankondigen van het voorstel), vanaf een bepaald minimumbedrag (bijvoorbeeld een bedrag van € 100 of een veelvoud daarvan) en/of na betaling van een vergoeding (bijvoorbeeld bij een aflossing van meer dan tien procent van de oorspronkelijke hoofdsom van de hypothecaire geldlening). De invulling van deze voorwaarden wordt overgelaten aan de kredietgever.

De kredietgever kan daarbij recht hebben op een eertelijke en objectief verantwoorde vergoeding voor mogelijke kosten die rechtstreeks aan vervroegde aflossing verbonden zijn. De vergoeding voor vervroegde aflossing moet een eertelijke en objectief verantwoorde vergoeding zijn voor de mogelijke kosten die rechtstreeks aan vervroegde aflossing verbonden zijn en mag niet hoger zijn dan het verlies dat de kredietgever lijdt. De vergoeding mag geen (verkapte) boete inhouden. De methode van berekening van de vergoeding bij extra aflossingen moet verder zodanig door de kredietgever zijn omschreven dat de daarin voorkomende variabelen voor de consument controlebaar zijn.

De consument die overweegt een gehele of gedeeltelijke aflossing te doen, kan bij de kredietgever aanvullende informatie aanvragen met betrekking tot de mogelijkheden, voorwaarden en consequenties van een extra of gehele vervroegde aflossing. Na overgang van dit verzoek dient de kredietgever de consument terstond schriftelijk, op papier of een andere duurzame drager, de verzochte informatie te verstrekken. Deze verplichting geldt alleen indien de consument de kredietgever uitdrukkelijk verzoekt om aanvullende informatie.

- Gedwongen verkoop (artikel 7:128a BW)**

In het kader van zorgvuldige behandeling van klanten zal aanvullende regelgeving worden opgenomen in het BGFO, zoals:

- regelgeving over de behandeling van consumenten bij achterstand van betaling of gedwongen verkoop en vervroegde aflossing
- maatregelen gericht op het bepalen van een zo optimaal mogelijke prijs bij gedwongen verkoop

De richtlijn wijzigd lidstaten maatregelen vast te stellen die de kredietgever aansporen tot een redelijke mate van tolerantie jegens de consument voordat een procedure tot gedwongen verkoop wordt gestart. In het Nederlandse recht wordt door allerlei regelingen en faciliteiten voor een groot deel hiervan al voldaan. Vanuit het oogpunt van rechtvaardige consumentenbescherming en op grond van een correcte implementatie van de richtlijn is het niettemin wenselijk om het in acht nemen van een redelijke mate van tolerantie bij achterstallige betalingen door de kredietgever wettelijk (artikel 7:128a BW) vast te leggen. Deze regeling is echter in dat de kredietgever bij achterstallige betalingen van de consument niet bevoegd is tot hypothecaire executie over te gaan dan nadat ten minste twee maanden na het tijdstip waarop de vordering opeisbaar is uitgeworpen, zijn verstrekt. Daarnaast moet de kredietgever de consument persoonlijk hebben uitgenodigd om in overleg te treden over diens betalingsachterstand. Deze uitnodiging moet overleg waarborgt dat de kredietgever en de consument eerst proberen om een oplossing te zoeken voor de ontstane betalingsachterstand en mogelijk een betalingsregeling treffen of wijzigingen in de kredietovereenkomst aanbrengen, waardoor een executoriale verkoop van de woning kan worden voorkomen.

In het Nederlandse recht geldt dit de executoriale verkoop al met waarborgen is omkleed, doordat hiervoor essentiële formaliteiten en bepaalde termijnen in acht moeten worden genomen. Bovendien rust ook tijdens de executie het op de executoriale regelingen en faciliteiten voor een groot deel hiervan al voldaan. De kredietgever een zo hoge mogelijke executieopbrengst moeten nastreven, ook wanneer de positie van de bank zelf voldoende gedekt is. Wanneer de kredietgever niet kiest voor een wijze van uitwinning die de maximale executieopbrengst opbrengt, handelt hij jegens de consument en ook andere schuldeisers onrechtmatig. Per 1 januari 2015 zijn al wetswijzigingen doorgevoerd ter verbetering van de executieafwikkeling en het transparanter en voor een breder publiek toegankelijk maken van de executoriale verkoop van onroerende zaken.

- Gebruik termen 'advies' en 'adviseur' en 'onafhankelijk advies'**

In de richtlijn worden aangegeven dat de lidstaten het gebruik van de termen 'advies' en 'adviseur' of vergelijkbare termen verbieden indien adviesdiensten aan consumenten worden verstrekt door kredietgevers, verbonden kredietbemiddelaars of aangestelde vertegenwoordigers van verbonden kredietbemiddelaars.

Lidstaten die het gebruik van de termen 'adviseur' en 'advies' niet verbieden, moeten de volgende voorwaarden opleggen aan het gebruik van de term 'onafhankelijk advies' en 'onafhankelijk adviseur' door kredietgevers, kredietbemiddelaars en aangestelde vertegenwoordigers die adviesdiensten verstrekken: a) kredietgevers, kredietbemiddelaars of aangestelde vertegenwoordigers nemen een voldoende groot aantal op de markt verkrijgbare kredietovereenkomsten in overweging, en b) kredietgevers, kredietbemiddelaars of aangestelde vertegenwoordigers ontvangen voor deze adviesdiensten geen vergoeding van een of meer kredietgevers.

Punt b) van de tweede alinea is enkel van toepassing indien het aantal in aanmerking genomen kredietgevers kleiner is dan de meerderheid op de markt.

Nederland verbiedt het gebruik van de termen 'advies' en 'adviseur' niet en legt aan het gebruik van de term 'onafhankelijk advies' en 'onafhankelijk adviseur' ook bovenstaande voorwaarden niet op. Nederland stelt namelijk dat dit artikel uit de richtlijn al onderdeel is van het bestaande recht via de artikelen 4:23 en 4:25b Wft.

Deze artikelen uit de Wft omvatten informatieverplichtingen, zoals het klantprofiel en de verplichting de klant voorafgaand aan de dienstverlening te informeren over een aantal zaken via het dienstverleningsdocument. Het gaat om informatieverplichtingen die gelden voor alle distributiekanalen en in 2013 zijn aangescherpt om de vergelijkbaarheid tussen de verschillende distributiekanalen te vergroten zodat de consument een geïnformeerde beslissing kan nemen ten aanzien van het type financiële dienstverlener. Ook moet een financiële dienstverlener kenbaar maken of wel of geen advies wordt gegeven en of wel of niet wordt geadviseerd over zijn eigen producten.

Kortom, Nederland hanteert al verplichtingen ten aanzien van de informatieverstrekking, ook om de klant te informeren over de verschillen m.b.t. advisering. Daarnaast geldt een provisieverbod, waarmee wordt voldaan aan het gestelde onder b.

De OvFD betwijfelt echter toch of Nederland de richtlijn op dit punt goed implementeert en zal dit punt in de lobby oppakken. Nederland zal wat ons betreft alsnog:

- het gebruik van de term 'adviseur' of 'advies' door kredietgevers/verbonden bemiddelaars moeten verbieden, of
- alsnog objectieve voorwaarden opleggen – naast het provisieverbod – aan het gebruik van de termen 'onafhankelijk advies' en 'onafhankelijk adviseur'.

De OvFD heeft tenslotte al een definitie voor onafhankelijk advies voor een onafhankelijkheidslabel ontwikkeld.

VRAGEN?

Heeft u vragen over de Richtlijn Hypotheken, neem dan contact op met Colinda Rosenbrand van de OvFD (06 - 4627 3438)